

Ubrzano grabimo
ka visini od 2.000 m

2. deo

Pauza za ručak na skoro 2.000 m visine i druženje sa karpatskim stadima

Simfonija karpatskih

Gorostasne bukve i smrče, divlje planinske reke, duboki kanjoni, jezera duga po više desetina kilometara, nepregledna polja borovnica i šumskih jagoda. Bilo je to putovanje u daljinu, ali i u visinu – trećeg dana naš konvoj je konačno prešao magičnu granicu od 2.000 metara...

Krećući se od Lipovskih brda ka Karpatima po vrelom letnjem danu, nismo na horizontu mogli da naslutimo planine, čija nam je svežina baš bila potrebna. Onda su izmaglice krenula da izranjavaju šumovita leđa naizgled bes-

krajnjog grebena Munci Pojana Ruskaj, čije smo senovite doline doživeli kao naše planinsko utočište. Uprkos se isplatila: kada smo jednom uronili u veličanstveno karpatsko gorje, raskošna priroda je promicala pored nas kao kakav uzbud-

ljiv avanturistički film. Ali, adrenalinski doživljaj je bio jači, jer smo u tom filmu i sami bili učesnici. Reke su nas zapljuškivale i zanosile dok ih prelazimo, blato je u šumama na više mesta pretilo da nas povuče niz padinu ukoliko točkovi zablokiraju,

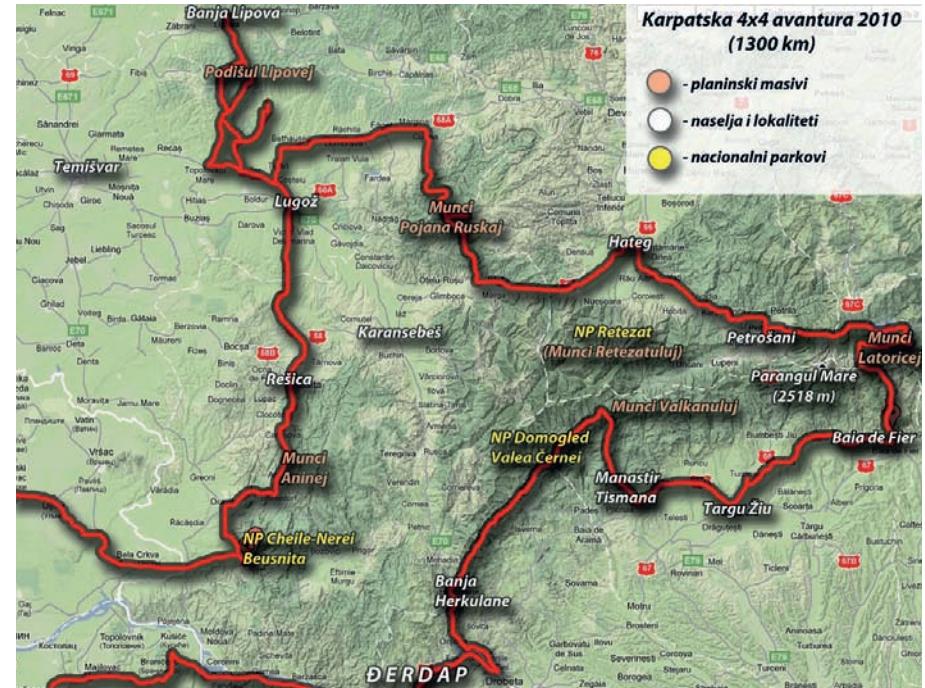
kamenjar je svaki milimetar viška klirensa činio izuzetno dragocenim, a pri okretanju na strmim padinama često smo bili na granici prevrtanja.

Naše konačište drugog dana bio je lep prevoj u središtu ovog ne tako visokog

masiva (najviša tačka nešto ispod 1.400 m), gde, doduše, nije bilo izvora, ali je svega ostalog bilo: klupica sa stočićem, dovoljno drva, meke zemlje za ubadanje šatora i gorostasnih stabala svuda unaokolo koja su nas štitila od veta. Trećeg dana smo

Napokon smo prešli 2.000 m, nezadrživo se primičući koti 2.100 m

Karpatska 4x4 avantura 2010
(1300 km)

- planinski masivi
- naselja i lokaliteti
- nacionalni parkovi

Rumunjska pèanterija, putokazi na skoro svakoj raskrsnici

visina

se probudili s osećajem da smo napokon upravili u Karpati i da ona prava avantura, zapravo, tek tada počinje. Mesto gde smo spavali bilo je i raskršće šumskih puteva, odakle je bilo moguće krenuti na bilo koju stranu sveta – spustiti se na južnu stranu masiva, ili pratiti greben po dužini. Odlučili smo da pokušamo da pronademo prolaz po grebenu ka nekim naseljenijim krajevi-

ma na istoku, mada se teren kroz koji smo se probijali pokazao kao prava džungla koja je na momente pretila da nam odvali retrovizore. Posle desetak kilometara probijenih po prilično teškom terenu, zaključili smo da prolaza kroz kleku dalje nema i odlučili da se vratimo natrag. Kasnijom analizom treka na satelitskim snimcima ispostavilo se da smo bili na samo kilometar

udaljenosti od mnogo solidnijeg šumskog puta, ali nam je prolaz do njega ipak promakao. Mora nešto da ostane i za naredni put...

Randevu sa „pravim“ Karpatima

Pošto je puno vremena otislo na pokušaj proboga preko Munci Pojana Ruskaj (gde smo već na 1.300 m visine mogli da uživamo u nepre-

glednim „plantažama“ borovnica), odlučili smo da se do kraja dana dokopamo „pravih“ Karpatu – onih kojih nas mogu nagraditi usponima i iznad 2.000 m visine. Nacionalni park Retezat, koji je zabranjen za motorizovane posetioce, samo smo okrnuli pogledom sa magistrale koja prolazi severno od njega, da bismo, prošavši kroz Hateg, svratile u Petroșani, povelički rudarski grad

u oblasti zapadnih Karpat, našu poslednju priliku da obnovimo zalihe namirnica (ali pre svega goriva) pred planirani višednevni boravak u visinama.

Napustivši Petroșani putem koji vodi kroz kanjon Keile Žietului, otpočela je prava simfonija karpatskih visina. Zbog toga što je već bilo prilično kasno nije bilo vremena da se duže zadržavamo, ali su pored nas▶

Sa grebena Munci
Latoricej vidi se
čitavo jezero Vidra

promicale imponzantne litice, sa kojih su se obrušavali bezbrojni vodopadi, a na čijim su se vrhovima šepurile visoke smrče. Bio je to jedan ambijent koji je odisao raskošnom prirodnom lepotom, prikazujući nam ove

veličanstvene planine u pravom svetu. Dvadesetak kilometara kasnije, penjući konstantno, ali jedva primetno, stigli smo do prevoja na 1.600 m visine. Naš cilj za taj dan bila je dolina reke Lotru, koja nedaleko od mesta na

kojem smo kampovali formira prelepo, desetak kilometara dugo jezero Vidra.

Lotru je popularno izletište, koje tokom leta privlači dosta kampera. Mi smo iskoristili prednost dobro opremljenih terenaca da

pregazimo ovu široku reku (sto u proleće ili u vreme bujica ne bi bilo nimalo jednostavno) i da pronađemo oazu na njenoj desnoj obali koja bi bila samo naša. U tom trenutku nas je osvežila prolazna letnja kiša, jedi-

na za sve vreme našeg boravka u Rumuniji.

Na jezeru Vidra nismo se zadržavali, iako njegove obale vuku i inspirišu prave ljubitelje prirode. Umesto toga, sa prevoja na putu ka Bucureștiu koji od jezera ide ka istoku krenuli smo u svoje konačno osvajanje karpatskih visina. Svima nam je bilo jasno da je ovo konačno „prava stvar“, ono što smo sve ovo vreme želeli, prilika da vozimo po vrhovima grebena, sa pogledom na ostale veličanstvene masive, rasute na sve strane oko nas.

Sunčano jutro u kampu za dobro raspoloženje u nastavku karpatske avanture

Male egzibicije na vulkanskim stenama

Preko Transalpine na jug

Iako smo se od glavnog puta odvojili na visini većoj od 1.500 m, uspon je bio strm i kamenit, dobijajući visinu vrlo brzo. Uskoro smo se našli iznad gornje granice šume i očas posla izbili na prvi od nekoliko vrhova iznad 2.000 m, koje smo tog dana obišli. A gore, zeleni pašnjaci se bele od hiljada ovaca. Nigde nismo videli umiljatije pastirske pse, koji izgledaju kao neke salonske maze i prilično neuverljivo laju, pre nego što vam pridru i počnu da se umiljavaju. Beli, poput ovaca koje „čuvaju“.

Tu su, naravno, i pastiri. Uglavnom mladi momci s karakterističnim rumunskim šeširima i mobilnim telefonima – ni pastirski život nije više ono što je nekada bio. ▶

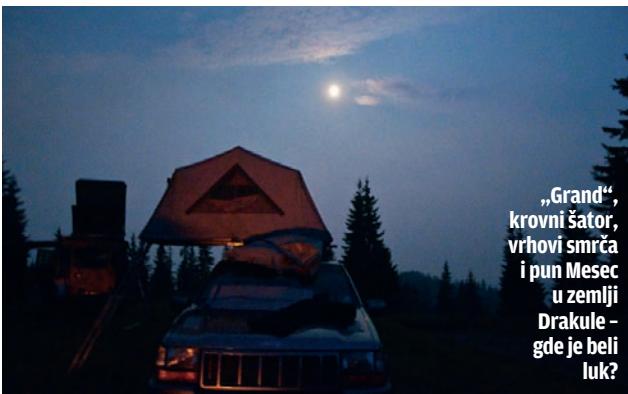
Momci iz Alchemy Auto servisa uvek sa nama kada je najpotrebije

Napuštam kamp:
sinoćna kiša
nije podigla nivo
reke Lotru

Čitava kuhinja u „lendiju“ – dovoljno je samo otklopiti stranicu!

„Grand“,
krovni šator,
vrhovi smrča
i pun Mesec
u zemlji
Drakule –
gde je beli
luk?

Razmena
utisaka
uz vatru u
prohladnim
karpatским
noćima

DRUMOVI U RUMUNIJI

■ Ako se uputite u Rumuniju nečim iole manje robustnim od terenca, putovanje će vam zadati dosta glavobolje, jer su u ovoj velikoj zemlji putevi u proseku u primetno lošijem stanju nego kod nas. To se, doduše, ne odnosi na evropske koridore i glavne magistrale - oni su već dovedeni na evropski nivo, kako po pitanju kvaliteta asfalta, tako i što se tiče vertikalne i horizontalne signalizacije. Ali, da bi se desetine hiljada kilometara lokalnih puteva obnovilo, potrebno je ogromno vreme i novac, tako da će taj proces evidentno potrajati malo duže. Mnogi putevi koji su nekada bili asfaltirani, danas su u lošijem stanju od makadamskih, jer zjapeće udarne rupe uslovljavaju čak sporiju vožnju po njima nego po nekom dobro nasutom makadamu. Međutim, iz perspektive vlasnika terenskog vozila, Rumunija je zlatni rudnik: mreža solidnih makadamskih puteva pruža se po tamošnjim šumama na sve strane, stotinama ki-

lometara unaokolo, pružajući vam priliku da istražujete unedogled.

Ono što ipak najviše fascinira kada je rumunska putna mreža u pitanju, jeste tendencija gradnje puteva preko visokih planinskih prevoja; Fagaraš je sa visinom od oko 2.120 m koju asfaltni put doстиже pre ulaska u tunel kroz 2.260 m visoki planinski prevoj, jedan od najviših asfaltnih drumova Europe. Upravo u vreme kada je naš konvoj prolazio preko prevoja Urdele Transalpina, između grebena Munci Parangul i Munci Latoricej u toku je bilo asfaltiranje puta kroz ovaj predeo od koga posetiocu zastaje dah, koji dostiže istu visinu kao i put preko prevoja Fagaraš.

Još nešto je zanimljivo primetiti: patrole saobraćajne policije u Rumuniji su izuzetno retke. Tokom čitavog putovanja videli smo samo dve, i to na periferiji većih gradova (Rešica, Targu Žiu). Većina vozača vozi prilično brzo, često brže od ograničenja.

Kraća pauza u Petrošanju za obnovu osnovnih namirnica pred duži put kroz potpunu divljinu

Ovaj neverovatan put koji prelazi 2.100 m visine uskoro će biti asfalt
– Urdele Transalpina

Opet ispod gornje granice šume, tražimo konak za četvrtu noć

Samo im cigarete na tim visinama brzo ponestanu, pa su zahvalni kada ih ovakvi slučajni prolaznici počaste. Uvek su spremni da pomognu i da objasne put. A puteva po rumunskim vrletima zainstira ima na sve strane...

Gotovo celom dužinom grebena Munti Litoricej, tek tik ispod vrha, na prosečnoj visini između 1.800 i 1.900 m, ide solidan zemljani put, dovoljno dobar da ga, uz malo opreza, savladaju čak i vlasnici putničkih automobila. Tek poneka bara uz put, i prizori koji vam ne daju izbora, već vas teraju da stajete i vadite fotoaparat. Putovanje kao po oblacima, po planini kojoj ne vidite kraj. Posle nekoliko desetina pređenih kilometara priključujemo se na put Urdele Transalpina, koji će već za koji dan postati asfaltni, ali smo sigurni da to neće umanjiti lepotu predela i avanturu prolaska njime. Tu dostižemo i najveću visinu na našem putu kroz Rumuniju – oko 2.100 m nad morem. Nismo još bili spremni da napustimo ovo visoko gorje i odlučujemo da skrenemo na greben Munci Kapačini i na južnim obroncima vrha Mikeja, na oko 1.500 m visine, pronalazimo savršenu lивадu, naš konak za četvrtu noć u Rumuniji. Vedru, obasjanu mesečinom.

A. Veljković
Fotografije: A. V.

Na delu grebenskog puta bilo je dosta vode

Probijamo se kroz lavirint šumskih puteva

Cigaretе su u Karpatima tražena roba

„Sitan vez“ po grebenu

STOČARSTVO U RUMUNIJI

■ Za razliku od alarmantne situacije sa depopulacijom ruralnih predela i zamiranja stočarstva u Srbiji, trend u Rumuniji je potpuno drugačiji. Visokogorske pašnjake Karpata ne guta kleka kako je to, recimo, slučaj kod nas na Staroj planini, jer po njima još uvek tokom čitavog leta na stotine hiljada ovaca i krava. U rumunskim selima još uvek se čuje dečja graja, škole uveliko rade, a pastiri koje srećete po planinama nisu isključivo starci, kaš što je kod nas slučaj. To je očigledno posledica vođenja jedne razumne populacione politike i stimulisanja stanovništva da ostaju na svojim vekovnim ognjištima – preseljenjem celokupne populacije neke zemlje u velike gradove ne samo da se čovek otuduje od prirode i odriče blagodeti kojima ga ona nagrađuje i hrani, već nastaju novi, nerešivi problemi.

U SLEDEĆEM NASTAVKU

Od Tismane do Banje Herkulane

■ Manastir Tismana je na nas ostavio utisak, ali je trebalo krenuti dalje, ponovo u neizvesnost traženja puta kroz jedan od karapskih grebenova, ovoga puta Munci Valkanuluj. Naučili smo već da niže planine po Rumuniji kriju mnogo više opasnosti i nude mnogo manju izvesnost prolaza, ali ovoga puta smo, oslanjajući se samo na svoje iskustvo u čitanju karata i nepogrešivu intuiciju starih „ofroud vukova“, uspeli da pronađemo savršen grebeni put preko vrhova Frumosul i Oslea. Put koji bi po vlažnom vremenu bio veroma opasan i, sasvim moguće, neprolazan, a nama je priušto bio prelep a završna dana u Rumuniji.